

og Dyr i et naturhistorisk Museum; men det bedsfe var naturligvis, at man opførte dem, og saa var det kongelige Teater det eneste Sted, hvor det kunde ventes at ville ske. Allerede den Omstændighed, at vi nu have levet en Tid paa en relativ Frihed paa dette Omraade, idet de private Teatre have faaet Ret til at spille et stort Antal Stykker og ogsaa vist god Villie til at spille dem, har vist, at det kongelige Teater for saa vidt er overflødig. Men der er ogsaa et andet Punkt, hvor dygtig Kritik ikke har været overflødig, idet det nemlig efterhaanden ved den er blevet aabenbart, at Teatret først og fremmest er til for Skuespilkunsten og ikke først og fremmest for Opførelsen af disse bestemte Stykker, men at det er Skuespilkunsten, Fremstillingen af den levende Kunst, det kommer an paa. Det er det, som efterhaanden er blevet den offentlige Bevidstheds Eje, og som undertiden har givet sig det for Resten ganske taabelige Udtryk, at et slet Stykke godt spillet er meget bedre end et godt Stykke slet spillet. Jeg siger, at det er taabeligt, fordi, selv om Sætningen taget lige rent efter Ordlyden, kunde være meget rigtig, overser man jo dette, at den fuldkomne, den ideale Skuespilkunst kan først naa sit fulde Udtryk, naar Digteren ved de Ord, som Skuespilleren skal sige, er trængt saa dybt ind i det menneskelige Liv, at der er Mulighed for Skuespilleren til i sin Fremstilling at forme det menneskelige.

Men naar man vil bedømme Spørgsmaalet om Nødvendigheden af at opretholde Statsdrift paa dette Omraade, skal man ikke hæfte sig ved Litteraturen, men hæfte sig ved dette: Er der Forhold ved selve Skuespilkunsten, som kunne gøre det ønskeligt at opretholde Statsdrift? Det vil altsaa sige: Kræver den omhyggelige Forberedelse af et Skuespils Fremførelse paa Scenen en saadan Drivhusluft, et saadant Glastag, som Statsdriften eller det store Statstilskud er? Paa dette Spørgsmaal vil jeg svare ganske aabent: Jeg tror, at Statsdrift har en meget stor Betydning i saa Henseende. Det er sikkert, at man i vore Dage stiller større Krav ikke blot til Stykkernes, Rollernes Indstudering, men ogsaa til Tilvejebringelsen af hele det kunstneriske Ensemble, end man gjorde i fordums Dage. Vi ere blevne mere kræsnere, vi ere naaede højere i Kultur, eller, som vore Forfædre vilde sige, i Raffinement. Vi kræve mere af Stykkernes Udstyr, fordi vi kræve mere af vore egne private Hjem.

Vi føle os stødte over Mangler ved Dragter og Iscenesættelse, som vore Forfædre ikke følte sig stødte over, de vilde maaske endog have følt sig oprørte, naar de saa den Luksus, som nu udfoldes paa Scenen. Men dette er altsaa noget, som kræver Tid, som kræver et omhyggeligt Forarbejde. Jeg føler, at her er det Punkt, hvor man snarest maatte føre Forsvaret for Statsdrift, naar et saadant overhovedet kunde føres. Men jeg siger aabent, at jeg ved ikke, om det kan føres. Sammenligner man vort Statsteater med Privatteatrene, forekommer det mig — jeg taler selvfølgelig her stadig om Skuespillet — at Statsteatret ingenlunde har haft Fortrinnet med Hensyn til Repertoirevalget, muligvis heller ikke med Hensyn til Udpegning af de Skuespillere, som bedst være egnede til de forskellige Roller. Men ganske vist mener jeg, at man ser endnu stadig Forestillinger paa vort kgl. Teater, som i Afrundethed, i Gennemførelsen af selve Skuespillet Grundtanker og Enkeltheder, staa over, hvad der findes paa vore Privatteatre, og det forekommer mig, at Kritikken undertiden paa saadanne Punkter ikke har været tilstrækkelig retfærdig imod det kgl. Teaters Præstationer. Imidlertid drister vel ingen sig til at paastaa, at en saadan omhyggelig Iscenesættelse, og hvad der ellers staaar i Forbindelse dermed, skulde være ganske nødvendig knyttet til Statsdrift. Jeg kan ikke forstaa, at dette skal være Tilfældet. Ogsaa paa dette Punkt tror jeg, der er foregaaet en Vending i den offentlige Mening og ikke blot her i dette Land, men ogsaa udenfor. Naar man drøftede Teaterspørgsmaal i Halvfjerdserne og endnu i Firserne, henviste man — og med Føje — til, at alle Steder i Udlandet havde man statsunderstøttede Teatre eller Statsteatre, og overalt vare disse Statsteatre Centrer for den offentlige Opmærksomhed, naar Talen var om Skuespilkunsten. Dette er — forekommer det mig — ikke længere Tilfældet i samme Grad. Jeg taler om de to Byer, Paris og Berlin. Man kan sige, at det er underligt at sammenligne saadanne en lille By som Kjøbenhavn med disse to store Byer. Men Kjøbenhavn er som Teaterby meget stor. Vi have henved 500,000 Mennesker, og vi have ved Jernbaneforbindelser det halve Sjælland som Opland, og vi have til Dels ogsaa Sydsvrige som Opland. Netop som Forlystelsessted, som Fornøjelsesanstalt har Kjøbenhavn ganske sikkert et Publikum, der ikke er meget mindre end 1 Million, netop fordi vi ere uden Konkurrence. Nu vel,